

V tiskarni št. 117. in soloto  
izhaja in velja v Mari-  
boru brez pošiljanja na  
dom za vse leto 8 gl. — k.  
za pol leta . . . 4 „ — „  
za četrt leta . . . 2 „ — „

**Po pošti:**  
Za vse leto 10 gl. — k.  
za pol leta . . . 5 „ — „  
za četrt leta . . . 2 „ — „

Vredništvo in opravnostno  
je v gospodkih ulicah  
(Herrengasse) št. 117.

# SLOVENSKI NAROD.

**Oznani:**  
Za navadno dvestopno  
vrsto se plača:  
6 kr., če se naloga tiskata.  
5 kr., če se tiska skrat.  
4 kr., če se tiska skrat-  
veče pismenke se plača-  
jejo po prostoru.

Za vsak tisek je plača-  
kolek (štempelj) za 30 k.  
Rokopisi se ne vračajo,  
dopisi naj se blagovoljno  
frankujejo.

Št. 114.

V Mariboru 29. decembra 1868.

Tečaj I.

## Vabilo na naročbo.

Prvo leto obstanka in delovanja „Slov. Naroda“ se bliža h koncu. Po stari navadi vsega časopisja priporoča se „Slov. Nar.“ svojim naročnikom, da mu ne samo tudi v prihodnjem letu zvesti ostanejo, temuč da vsak izmed njih med krogom svojih znancev skuša pridobiti novih naročnikov našemu časopisu, torej se udeležuje javnega zastopanja in branitve svetih pravic slovenskega naroda, za ktere mora biti vsak pravi rodoljub pripravljen sodelovati, kar je v njegovi moči.

Ene teh starih navad pak se ne bomo posluževali. „Slov. Narod“ namreč se bode sam hvalil. Z dobro vestjo lahko kažemo nazaj na svoje prizadevanje, in stavljamo č. gg. prejemnikom in bralcem na razsodbo, koliko smo skušali pregnati vsakako kvarno apatijo v delovanju za našo ljubljeni domovino, kako smo vedno le blagost narodovo pred očmi imeli, brez vseh ozirov na osebnosti po dobrem prepričanji za pravo spoznano pot kazaje.

In ker nas upanje navdaja, da nam bode v tem vsak za Slovenijo vnet domoljub pritegnil, za tega delj mislimo, da je vsak čast. naročnik in podpornik našega lista, podpornik slovenske reči, ne posebej „Slov. Naroda“.

Nismo namreč lista v življenje spravili z družim namenom, kakor da služi domovinskim koristim in naši narodnosti, kateri od vseh krajev nevarnosti žugajo, ako se narod ob pravem času ne zdrami in navduši, da se jim lahko pripravljeno in ene misli v bran postavi. Nismo lista ustanovili iz dobičkarije, temveč, lastništvo se ni nikacih žrtev strašilo, ter s svojimi novci in trudom, kar je mogoče storilo za materijalno podlogo ter za duševno delovanje.

Prizodevali si bomo tudi v prihodnjem letu skrbeti, da bomo z dobrimi dopisi iz raznih krajev Slovenije in znamenitijih mest (Dunaja, Prage, Zagreba, dalje iz Ljubljane, Gorice, Celovca itd.) o znamenitih političnih dogodajih in s sporočili slovenskega gibanja se dostojno zadostili vsem pravičnim tirjatvam č. gg. naročnikov. Ravno tako nam bo skrb v vsakem listu v uvodnih člankih razpravljati posebno slovenske zadeve in kolikor mogoče širiti ljubezen za domačo reč. „Listek“ pak bode prinašal raznovrstnega berila za zabavo in poduk; delali bomo po mogočnosti, da se število delavcev tudi za ta predel pomnoži. Kmalu za po novem letu nam je obljubljena za listek večja izvirna slov. povest.

V odvažnem postopanju „Slov. Nar.“ v branitvi slovenske narodnosti žalibog hoče g. državni pravnik, ostro tiskovno postavo v roci, nahajati nekatere pregrehe. Da si še ne obupamo, da bodo neodvisni c. k. sodniki drugače mislili, moramo tu č. gg. naročnikom zagotoviti, da te pravde ne bodo imele nikacega upliva na obstanek lista, da se jim torej njegove nagle smrti ni bati.

Ako se število naročnikov toliko pomnoži, da bode mogel list brez velike izgube vsak dan izhajati, spremenili ga bomo v dnevnik.

Naročnina ostane stara, kakor je na glavi lista brati, in sicer po pošti za vse leto . . . 10 gld.

za pol leta . . . 5 „

za četrt leta . . . 2 gld. 60 kr.

Program, kterega se je in se bode „Slov. Narod“ vedno držal, je:  
**Vse za domovino Slovenijo!**

v Mariboru, 29. decembra.

Ni davno kar nas je seznanil „L. Tgbl.“ z nekim, v „Laib. Zeitg.“ tiskanim člankom o Slovencih, o katerem je prvi izvedenec v tacih stvarih g. Dezman sam trdil, da zanesljivo dohaja iz oficijoznega vira. Dezman v kratkem pristavku na koncu tega oficijoznega članka sicer trdi, da pisatelj ne pozna do dobrega slovenskih razmer, vendar pa ga je v veliki suši, ktera mu krvenči njegove politične pridelke, ponatisnil češ morebiti vendar zopet razširim nekoliko krivega mnenja o Slovencih in Slovanih med svojimi lahko-vernimi bralci. Oficijozni dopisnik „Laib. Zeitg.“ si namreč domišljuje, da so vsi Slovenci, da je ves slovenski narod s kožo in dlako pobegnil v decemberske ustave taborišče, da je položil vso svojo osodo državnemu zboru v roke, kterega hoče hvaliti, in blagoslavlja naj ga njegova roka že tepe ali ljubka in da se zgodi morebiti Slovencem že prevelika čast, če jim na grobu težej zanoslja svoj oficijalni „requiescant in pace“ in če poprejšnjim slovenskim zaveznikom federalistom, zlasti pa nevšečnim Čehom naznani veselo-žalostno vest: Slovenci so bili! Ker Laibacheričin oficijozus vsega tega gotovo ne more posnemati iz vedenja slovenskega naroda samega, ampak ker brez-dvojbe modruje po obnašanju slovenskih „zastopnikov“ v državnem zboru, naj tu ponatisnemo dotične stavke, da izvedo naši bralci, kako si domišljujejo v vladnih krogih zlate nasledke, kateri izhajajo decemberski ustavi na korist, a federalistični opoziciji na veliko kvaro iz tega, da naši državni poslanci tako redno sedé na naslonjačih dunajske lesenjače, kakor da bi bili poslanci in naslonjači že na dan obvarjenja drug za drugega namenjeni. „Pač je bili čas, piše „Laib. Zeitg.“ ko so smeli Čehi upati, da se združijo z njimi Slovenci in Poljaki k nemu namenu, da si pota odpró federalizmu; vendar denes vidijo da gališki deželni zbor svojim protestantom vkljub ni zamudil poslati svojih poslancev v državni zbor, kateri se prav resno vdeležujejo vseh njegovih del; denes vidijo, da so Slovenci pri vsem svojem prizadevanju kolikor mogoče razširili samostojnost svoje narodnosti vendar ustavo sprejeli, da bi na njeni podlagi svoje namene na najzvestejši način dosegali.

Čehom ne morejo denes več kot zavezniki veljati njih avstrijski so-rojaki, Poljaki in Čehi, kedar se hočejo boriti proti ustavi, zlasti dokler si svoj arhimedični prostor iščejo izven ustave. Naravnost pasti proti oficijoznega možgana domišljijam, v kterih le besedica „ustava“ kakor jagode na nit nabrana in se po potrebi ali nepotrebi razsipa po poterbežljivih vrsticah tega nam naša preobčudljiva tiskovna svoboda ne dopušča. Nihče pa nam menda ne bo branil, kazati na dejanske življenje. In tu nahajamo, da se slovenski narod brez vse izjeme nikdar ni toliko in tako v natanko pečal s zadevami svojih bratov Čehov kakor ravno preteklo leto; tu nahajamo, da Slovenci še nikdar niso tako skrbno pazili na vsako priliko, kjer so mogli svojim borečim bratom Čehom pokazati svoje pravo, iskreno sočutje; našemu listu posebno je pretekli teden česki dnevnik „Koruna“ ponatiskovaje enega

## Listek.

Pisma gorenjskega pohajkovalca.

IV.

Velečestiti gospodin Dezman, kranjski Nemeč, je velik naravoslovec, jaz gorenjski pohajkovelec pa — to se ve da — majhen. On pozná polže bolje nego gospod kaplan Robič, od kterega vsemu učenjaškemu svetu nevarnost žuga, da mu ne bi kakovega potičarja oktroiiral. On vé kako polži vedno počasi lazijo, zna tudi historijo Višnjegorskega polža, ki po Supanovi piščalki pleše, in zna še več počasnega in starodavnega.

Jaz pa znam, da je neki nemški pisalec in hud materijalist djál in tako govoril v natoroznanji: Ako se v drobvi nekoliko čudnih puhov rodi, gredo ti navzgor v možgane in postanejo vzvišene človeško-genijalne misli, ali pa se poderó navzdol in potem so grdi navadni in neimenljivi puh-ljaji. In ker to znam, razlagal sem si tudi o svetih božičnih praznikih ravnanje onega gospoda. Jaz sem bil namreč popustil peč in pipo, in sem bil v ljubljansko Blatno vas popotoval. Moj tovariš Dezman me je z odprtima rokama sprejel. „Kako je kaj z mrčesi?“ uprašal me je. Jaz sem mu razkladal na drobno in široko, zraven sem pa vedno opazoval, kako se bo onega naravoslovca načelo obneslo, katero sem omenil. In res, kaj sem opazil! Gospodu poglavnemu vredniku lista zoper slovenstvo se je navaden so-par na vzvišene misli obrnil, kar kaže, da je seosebno materijalističen, in da je, v prvi vrsti kar se „Danice“ tiče z vsemi Slovenci na vekomaj in za vselej razdvojil se. Jaz za svojo osebo sem se skrivaj malo pojokal, ker imam vsacega človeka rad in mi je žal, če vidim, da se kdo na nepačno pot izgubi, ko vidim, da bi na pravi lahko hodil brez berglje in brez te-

žave. Pa kdor noče ta noče, mislil sem si in nadalje pregledoval, kako se bode ta veliki polžar na dalje zadržal.

Na božičen dan, ko po ena mesta stavijo nekteri Kriščeva drevesca, zavezal si je moj učenjak polžar belo zavraticno, Humboldtovo podobno, za vrat, ter šel v tiskarnico. Vedel je namreč, da se mora posebno mladim ljudem, kaj dobrega in veselega povedati in prinesti. Zato je nesel mlademu detetu „Tagblattu“ pet uvodnih člankov za „božič“, šest notic zoper slovenske časopise je pa navrgel, kakor za petje vsega lepega.

Zdaj me pa lahko vprašate: Ali je polžoveden in rastlinoumen mož s reče n domu šel. — Jaz vem da ne. Rojile so mu razne in čudne misli po glavi. Koliko očetov — tako si je mož mislil — je denes podarilo v veliki ljubezni svojim otrokom božične darove. Ta jim je dal v sveti in čuteni očetovski ljubezni orehov in družega nakupljenega blaga, vse v veri, da bi mislili, kakor da bi jim bil božji sinek to podaril v spomin svojega rešilnega rojstva; drugi je svojim odrasčenijim kupil nenavadnih reči, ter jih hotel razveseliti. In kako so obema otroci povračevali? Ta je svojega očeta in njegova sveta načela pozabil, drugi mu je naravnost neumnost in zastarelo pamet očital, tretji pak ga je naravnost zasramoval. — In moj mož iz Blatne vasi je ves melankoličen postal in djál: Kakor najviše misli najnižji občutki lahko postanejo, tako me more in utegne moje dete kedaj zatajiti, več ne poznati in pred svetom sramotiti.

„Omnia sunt vana“ pravi sv. Avguštin (nisi quae sunt in Deo — bi Danica še pristavila, jaz pa ne smem, ker ne smem polnih tekstov prinašati.) Ali žalosten je svet in žalosten je resničen „weltschmerz“. Kakor so otroci starišem dostikrat nehvaležni, kakor ni resnica, kar se vse želeva in vošči, tako je tudi mogoče, da moje dete katero sem celo dispositionsfondu v izrejo in odgojo dal, postane uporljivo zoper mene. In kaj mi potlej kaže



naših uvodnih člankov štel v posebno zaslugo, da je „Slo. Nar.“ kot veren glasnik posvetoval mejusobno spoznavanje in bratovsko ljubezen med Čehi in Slovenci.

Ko bi „Tagb.“ svoje pesmi o nemštvu in ustavnosti ne pel prav po petelinovo s zaprtimi očmi, ne primerjala bi se mu nezgoda, da bi nas Slovence denes kot federaliste pokopaval, oblačil v ustavno halino, in nas tako kot strašilo kazal slovanski oposiciji, jutri pa bi zopet kje pobral kak članek, mu dal stavek uvoda in stavek konca, prizadevaje si tako dokazati, da so Slovenci tirjatve prenapete, da se nim avstrijski federalisti sami ustavljajo — Slovenci torej enkrat mrtvi, enkrat razposajeni nezadovolneži — kakor ravno „Tagbl.“ škandaloljubje tirja.

Tako je ravno pred prazniki pod svoj plašč stisnil članek „Vaterlanda“ in je z njim, iz trikrat varnega zavetja mahnil — po slovenski sencil. Dvomljivo je ali bi se bili mi z omenjenim „Vaterlandovim“ člankom, ki besedejo o našega lista sestavka „Čudni svétniki,“ kaj pobliže pečali, ko bi ga ne bila „Tagblatt“ in „Triglav“ (čudna tovaršija) raznesla po slovenskih tleh, in ko bi na dalje ne bilo menda v ravno tem članku iskati prvega nagona, da se tudi graški „Volksblatt“ nekako predistovano in smešno ošabno oglašja proti Slovencem in njih zedinjenju. V prihodnjih listih hočemo si članka natančneje ogledati. Denes le toliko, da „Vat.“ članek ni pisan z ono razdraženostjo, o kateri se nam je prvi trenotek poročalo.

## Brambovska postava.

(Dalje.)

§. 42. Vsak brambovski dolžnosti podvrženi, ki ima pri prihodnjem rednem novačenju na vrsto priti, naj se zglašedi decembra meseca prejšnjega leta pri srenjskem predstojniku svojega rojstnega ali onega kraja, kjer oni čas biva; ako to opusti in ga niso zadržavale nepremagljive ovire, kaznuje se negledé na kasnejo postavno postopauje z globo do 100 gl. in ko bi se ti ne dali iztirjati s zaporom do 20 dni.

Globe se pobirajo na korist sirotinski blagajnici onega kraja, kjer kaznovani biva.

§. 43. Srenjski predstojniki in vodje krstnih hujig so odgovorni za to, da so resnični pripomočki k novaškim zapiskom, prvi tudi za to, da ni zmešnjave ali pomote v osebi kterega novaka; ti imajo ravno tako političnim uradnijam iti na roko pri vsem uradnem rokovanju, kar se ga tiče novačenja.

§. 44. O komur se ni fizreklo, da je za vojaško službo za vselej nesposoben, ali kdor se v tretjem letnem razredu ni oprostil novaške dolžnosti ne sme se oženiti, dokler ni izstopil iz tretjega letnega razreda.

Novaški dolžnosti podvrženim v posebnih, obzira vrednih okoliščinah dajati dovoljenje ženiti se — ima pravico ministerstvo za deželno brambo, ki sme v to pooblastiti tudi deželno oblastnijo; vendar iz tega dovoljenja nikakor ne izvira oproščenje od vstopa v stoječo vojsko ali deželno brambo.

§. 45. Oni brambovski dolžnosti podvrženi, ki je prestopil v §. 44 določeno prepoved in se je oženil, pokliče se uradno k novačenju, ko bi bil pa nesposoben, kaznuje se z globo 1000 gl. srenjski siromaški blagajnici na korist, in ko bi se denar ne dal iztirjati, s sedežem do 6 mesecev.

Kdor bi se pregrešil in pripomogel k prepovedanemu ženitovanju, naj se kaznuje z globo do 500 gl., ki se plača v srenjsko siromaško blagajnico, in ko bi se denar ne dal iztirjati s sedežem do 3 mesecev; razen tega bi so še postopalo proti njemu po službinskih predpisih, ko bi bil v drž. službi.

§. 46. Proti onemu, ki se ima postaviti pred novaško komisijo, a brez pravega razloga izostane, postopa se kakor proti beguncu (stellungspflichtig) proti onemu pa, ki mu je pri tem vedoma pomagal, kakor proti sokrivcu.

Begunec se službeno postavi k novačenju, ako se tu spozna, da je za službo sposoben, in ako svojega izostajenja pri preiskovanju ne more veljavno dokazati, a je prišel prostovoljno, ima leto dalje v redovni vojski služiti. kakor bi bil to sicer moral po postavi; ako pa ni prišel prostovoljno, naj služi 2 leti dalje, ako je pa za službo nesposoben, naj plača globo do 100 gl., in ko bi ne mogel plačati, naj se zapre do enega meseca.

druzega kakor dr. Kosto učiti kako se rž od pšenice loči, gosp. Šolmarja, kaj je gnjiv krompir, g. Robiča, kako se polži krsté, in g. vrednika „Novic“ koliko otrok ima frankobrodsko-slavni Nemeč dr. Berger. Z nevaležnostjo plačuje svet. Denes mi raznovrstni c. k. možje napivajo in jaz napivam njim. Kako bo, ako druga vlada pride, kje prijateljev iskati? Mišje pasti z ocvirkirke verske svobode sem nastavlil, ali pasti se nočejo polniti. Sicer sem kakor pegasta ljubica naličje nataknil, naličje liberalizma in srečno nekaj Bleiweisovih svakov iz mestnega zbora izrinil, ali stari še sedi v njem, in bojim se jaz njega, on mene.

Božičen večer, večer otrokom in sladkim spominom posvečen! Tudi on se je domišljjal svojih mladostnih navdušenih let in stisnena pest, ki je bila namenjena v duhu iztresti poslednjega sloveuskega agitatorja, pobesila se je. Kako je bilo nekaj lepo! Delale so se slovenski ljubici slovenske pesmi, vredovale so se včas celo „Novice“, priporočale so se dunajski mladini slovenske neveste, in sedelo se je zarad vsega tega lepo v državnem zboru. In zdaj? Zdaj se sme le še govoriti v „krainischer Sprache“; zdaj se mora družim očitati spremenljivost in politična nedoslednost: v osrčji pak od koder misli za take grome prihajajo pripnka bridka zavest, ti kažeš svoj obraz drugim in meniš, da jim zrealo njihovega kažeš.

Zamišljen v to kar sem videl, sem prišel v Gorenjsko domú. Koj drugo jutro sem šel k svoji ljubici v vas, in sem jej pomenljivo vprašanje stavil, kako se more iz velike ljubezni izroditi veliko sovraštvo. Ona je djala da ni mogoče, da bi se zgodilo. Jaz jej nisem veroval.

Ako je v tem slučaju novaški dolžnosti podvrženi že stareji od 36 let, naj se kaznuje z globo do 1000 gl., in ako ne more plačati, naj se zapre do 6 mesecev.

Begunstva sokrivce naj plača globo do 500 gl. in v posebno obtežujočih slučajih do 1000 gl., ako pa bi ne mogel plačati, naj se dene v kazensko zapor do 3 ozirom 9 mesecev.

Tam, kjer bi se brambovski dolžnosti v večem številu begoma otegovali brambovski dolžnosti, smejo se potrebne naredbé v obrambo zaukazoma izdati; naredbé se imajo prvemu dežavnemu zboru opravičiti.

§. 47. Ksak brambovski dolžnosti podvrženi, ki se je nalašč na telesu pohabil, naj se službeno potakne k onemu vojnemu oddelku, za kterega je še sposoben, in naj služi 2 leti dalje, kakor bi bil moral sicer služiti v redovi vojski.

## Dopisi.

**Iz Celja** 22. dec. [Izv. dop.] Pred kratkim sem imel priliko z dvema gospodoma se razgovarja ti, med kterima je eden našega knezoškofa na vse strani zagovarjal in trdil, da se je naš škof v zadnjem času tako strašno spreobrnil, da človek, kteri ga je pred poznal, zdaj ne bi ga več spoznal, da on celo meni, da je Slovenec postal. Drugi izmed njih ga bolje objektivno sodi, ker ga ni nikako ože prijateljstvo vezalo, in pravi, da je on staremu škofu Steppischnegu tako podoben kakor vrabelj vrablju in da Slovenci sploh razlogov imajo sumljivi biti, ker ni se nikdar in pri nikaki priliki v javnosti za Slovence zavzel, kakor bi se pastirju Slovencev prisposodobilo, in da so že večkrat nemški škofje v parlamentih Slovence zagovarjali, — kakor n. pr. grof Atems —, g. Steppischnegu pa je obsedel in molčal, kakor da bi nas ne bilo. Takrat nisem med onadva ne besedice rekél, ker mi je to modrovanje premalo vrednosti imelo odgovarjam njima tedaj še le zdaj, ko se lahko na facta opiram; onadva pa naj razsodita, ali je res zdaj že naš škof Slovenec ali še ne. Še nij dolgo, da je naš škof ravnatelju celjskega dijaškega semenišča pismo pisal, „da je v slov. čitalnico hoditi, dijakom semenišča prepovedano drugače bodo izključeni“. Pretečeno nedeljo poprosijo škofovski odgojenci, — ker je celjskim dijakom 7. in 8. razreda od šolskega ravnateljstva dopuščeno, v gostilnice, v kavarne, v kasino itd hoditi, — svojega semeniščnega ravnatelja, ali bi smeli se ta večer glediščne igre v čitalnici vdeležiti. G. ravnatelj, opiraje se na škof. ukaz, njim ni dovoljenja dal, ali ko mu silovita mladež ni miru dala, je bil primoran njim više povelje črno na belem pokazati, da ima specijalno nalogo, njih v čitalnico ne pustiti. Se vé da, večina siromačkov je ubogala oziraje se na svoje stariše, kterim bi večidel na vso skrb pali, ako bi vse strogost ukaza čutiti morali. Dovolite pa mi pohlevno vprašanje, zakaj pa njim ni tudi v casino prepovedano hoditi, kjer je ravno tisti večer, pri nemški veselici toliko dijakov bilo, da je vse šamrelo in g. gimnazijalski ravnatelj ni nič imel proti temu? Pač je mogoče slov. dijakom pot v čitalnico zagraditi, ali njihovo narodno zavest v semeniških zidih pokopati, to bode spodletelo vsakemu. In so taka društva, v kterih duhovniki zahajajo — tudi tisti večer so bili in sicer ne proti škofovi (izgovorjeni) volji, kar jaz pozitivno vem, da je škof nekemu duhovniku pisal, da se v čitalnico svobodno tako dolgo vpiše, dokler bo tak programm imela, kakor ga ima do sedaj — tako pogubljive za mladež, po tem bi se moral tudi duhovnikom pristop prepovedati, in to se še ne bo menda tako hitro zgodilo. Celjska čitalnica pa, katero tako, društvu sovražno postopanje škofa na slovenski deželi jako razžaliti mora, slobodno praša po razlogih, zakaj se ravno nje dijaki ogibati morajo, ko njim v nemški casino hoditi ni zabranjeno? Mislim da za dijake čitalnica, v katero samo poštene družine zahajajo, in kjer tudi marsiktero profesorsko oko ponjih gleda, ni tako nevarno, kakor se stranske krème ničvredne kolibe in kati, kjer lože duševno in telesno propadeji. Gospoda, ki sta se o g. škofovem slovenstvu pričkala, naj po tem razsodita, kdo je imel pravo.

**Iz gornje Koroke**, 24 dec. [Iv. Dop.] (Na, to je prav naravno! — Kaj pa, nemški liberalci!) Kaj, kaj, vi slavni slovenski pedagogi, vi mislite, da se samo na podlagi domačega jezika, jezika, ki ga dete že nekaj zastopi, more vspešno poučevati! Vi imate šole za izrejevalnico in poučevalnico, ne pa za privajevalnico! Vi mislite, da mora imeti knet prej pripravne njive, predno svoje seme vsejava; vi menite, da nam čevljar le po naši nogi sme čevljev delati! Kaj šel! Vraški „velikaši“, vam znajo drugo luč prižgati. Oni vam znajo dokazati, kaj noče iti, pa mora iti, kakor je neki Lah pri nas rekél: „Dobra dežela tù! Začne peti kukovica, mora rasti trava, hoče li Bog ali ne!“ — Na vratih v kanalski dekaniji imajo namreč starega učitelja, ki zmerom nekaj boleha, in tudi je v šoli slovenske učence nekaj slovenski brati učil (slov. slovniče i taki sam ne ume). Zadnje je njegova največa napaka! Vrata hočejo biti — vrata do vseizveličavne nebeške kulture, vrata nepopačene nemško-orientalske liberalnosti. Čujte! Učitelja W. so hoteli tako meni nič tebi nič odtisniti. Ker pa to vendar-le ni šlo, pa so mu v svoji dobrosrčnosti breme nekaj olajšali. Prvič so spravili na vrata protestantskega učitelja za katoliške otroke. Pa saj to gre! Ali ne dopusté to ustavne postave? Bog obvaruj, da bi jaz zablavljal! — Šolska oblastnija je pozneje poslala na Vrata katoliškega in slovenskega učitelja. Ne vem, zakaj je ta svojo novo službo kmali pustil; to pa vem, da imajo na Vratih (Thörl — prosim, ne pregledjte črtic nad o!) sedaj čisto nemškega začasn. učitelja. Koliko se više šolske oblastnije s to napravo občinskega zastopa vjemajo, mi ni še znano; to pa je jako čudimo, da je nemški učitelj, ki je bil pred v sosedni nemški fari Kokovi, ki je toraj razmere na Vratih in narodnost učencev dobro poznati moral, to službo prevzel! V občé pa nekteri Vračani že od nekaj kot prvi nemškutarski kričaci „slové“. To je factum. Pozvedoval pa bodem še po daljnih okoliščinah, ter spregovoril potem še nekaj.

Ker sem ravno v dobri sapi, naj vam pokažem še eno sliko nemške nedotikljive liberalnosti. Tetka „Celovčanka“ nosi na čelu svojega lista od



20. t. m. masten poziv, naj se nabirajo novci z namenom, da bi se z njimi nakupili „dobri“, „prostonárodní“ pisi o naši ustavi. Ti pisi bi se raztrosili „zastónj po celi Koroški, s posebnim ozirom na šole (da bi se otrok že v plenica h zavedel kot decembersko-ustavnega državljan?), ter na kmečko in nepremožno ljudstvo“ . . . „Celovčanka“ se nadeja, da bo de koroško ljudstvo, „ki je skoz in skoz ustavoljubno, ta poziv z velikim veseljem sprejelo.“ — Dobro srečo! Kako vam bodo leteli desetaki! — „Poka zati se prvi zvestobo do ustave, in jo djansko (pač!) plodno storiti.“ O ustave, ki se moraš ljudem tako na kruh mazati! Pa saj se tvojemu krepkemu postopanju še dosti voljno uklanjamo; zakaj hočeš potem od nas še posebnega dokazovanja zvestobe? Kaj se že godi v drami: „Viljem Tell“ v 3. prizoru tretjega djanja? — „Celovčanka“ govori o ustavoljubnosti prebivalcev cele Koroške. Mi jej moramo že odkritosrčno povedati (ker naši nemški sosedi z našimi srci, ktera so celó tudi na Dunaj tirali, in z našimi čuti čisto svojevoljno gospodariti hočejo), da se mi zavedeni koroški Slovenci za decembersko ustavo še le navduševati začeli bomo. Da se pa to prej ko prej zgodi, naj nemški licalci, ker jim je občnega navdušenja za decembersko ustavo že toliko mar, tudi na to tiščé, da se ustava in samouprava oživí, posebno pa glasoviti §. 19! Dokler se pa še pod katerokoli ustavo za najnaravnéjše národne — človeške — pravice do krvavega boriti moramo, dokler je naše časopisje v vedni nevarnosti, ako kaj krepkejé národne tirjatve povdarja, tako dolgo nam nikdo ne more zameriti, da nas navdušenost za tako ustavo ne prešine.

V opazki prosi „Celovčanka“ tudi druge koroške časopise, naj njen poziv ponatisnejo. Gledé novega tednika: „Kárantner-Blatt“, ki bode zastopal katoliška načela, in ki gotovo tudi nam Slovencem pravičen bode, ker je njegov vrednik, g. dr. Nemeec, značajan Slovenec, pa pravi: „Kárantner-Blatt-“ se hitro pri njegovem rojstvu ponuja priložnost, pokazati, da je ravno tako zeló liberalen kakor katolišk, in zatoraj naj v svojih krajih dela na to, da omenjeni poziv vspešen postane.“ — No, katoliška stranka se tudi prav za malika nemških liberalcev navduševati more! Ravno tako lahko bi kdo rekel: „Pijan sem.“ Nemška pesmica pa pravi: „Kdor pijan nikol ni še bil, on nije prvi mož! Sto, da skážeš, da-si mož prave korenine, kakor sem jaz, najlj se ga tudi ti prav, ali ti tekne ali ne!“ — Namenjena nabira se ima končati najdalje 31. dec. Le se požurite! Radovedni pa smo, kaj in kako bodo veterni nemški liberalci pisarili, ko bode prihodni ali v drugič solnce zopet v — kozlovo znamenje stopilo? —

**Iz Hrvaškega**, 23. dec. [Izv. dop.] Na 28. t. m. je sklicana banska konferencija v Zagreb, ki bo imela ustrojstvo deželne uprave izdelati. Kdo je vse v to konferencijo poklican, to se nič prav ne vé. Kakor se čuje, so večidel sami uradniki pozvani. Pri nas se vse le s pomočjo siromašnih uradnikov dela in dosega. Oni so tisti slugé, ki morajo na komando kostanj iz žerjavice pobirati. Delo banske konferencije se bo saboru predložilo, ali ne, da bi se morebiti o njem posvetovali, nak! ampak samo da o njem svoj votum izreče, in sicer votum, da je izradek dober, da je izvršten; drugega votuma baron Rauch ne treba in ne trpi. Pa kako bi tudi uradniški sabor drugače votiral, nego je uradniška banska konferencija zaključila, to bi bila contradictio in objecto! Ko bo to dognano, potem se bodo začele nove oblasti organizirati, ki bodo bansko vlado začínjavale. Vse bo tamo do konca sušca gotovo. Da bo pri tej organizaciji marsikteremu uradniku odklenkalo, ki je v sumu pozoraštva, ki ni lampionov nosil in ni okna razsvetlil, to je tako gotovo, kakor je gotovo, da bo nasprotno marsikter nepoštenjak in poturica se iz nič na visoko stolico popel. Takih mediokritetov je že zdaj vse polno pri naših oblastnijah, od sih mal jih bo pa še več. To bo veselje! ustrojstvo naše deželne uprave bo brž ko ne kopiga, ali kakor Nemeec pravi: abklatsch ustrojstva magjarske uprave. Če bi bilo ustrojstvo naše deželne uprave kako drugačino mimo magjarske, bi bila zamera, in te bog obvaruj. Naš ban bo v svoje osobi tri ministerstva zedinil, naime ministerstva za politične, za pravosodne in za naukovne zadeve, kajte na te stroke razteza se naša deželna autonomija. To je, kar se nam je od našega državnega prava pustilo; in po tem bo tudi naše zdajšnje namestniško večé (svetovalstvo) v tri oddelke ali sekcije razdeljeno. Financije spadajo neposredno pod magjarskega finančnega ministra, isto tako pošte, telegrafi, železnice in sploh trgovinske zadeve pod trgovinsko magjarsko ministerstvo. Hrvaška, od kar obstoji, še ni imela civilnega bana, kakor ga zdaj ima; vsak je poleg civilne oblasti tudi vojniško poveljništvo v sebi zedinjeval. To prastaro historično hrvaško banstvo je šlo z naimenovanjem barona Raucha kot samo civilnega bana brž ko ne za zmerom v deželni arkiv.

Da se je začela Dalmacija tako gostokrati po časopisih imenovati, da se tam proti večini deželnega zbora hrvaški jezik v šole in v uradnije vpeljuje, iz tega pri nas ljudje sklepajo, da je magjarsko ministerstvo dalmatinsko vprašanje v roke vzelo, in da je vzpéh pri vsegamogočnosti magjarskih državnikov zagotovljen. In res, že prvi naskok je stanje Dalmacije v cislajtanskem okvirju dobro zdrmal in zrahljal. Tudi to, da bo finančna straža kordon na turški meji prevzela, se pri nas v tem smislu tolmači, da je to prvi mah na vojniško krajino. Velikih in raznih prememb imamo tedaj pričakovati.

Vi Slovenci ste na dvoje (?) razdeljeni, na stare in mlade. Vaši stari so za krepko, za odvažno politično akcijo kakor vsi vidimo že prestari; preživeli so se. Vaši mladi so pa še premladi, oni še niso z obema nogama v javno življenje stopili. Med vašimi starimi in mladimi ni prave zveze, ker posrednega uda manjka, in od tod prihaja tista praznina, ki zdaj pri vas vlada. Se ve da se ta hiba vaše politične akcije s tem dan na dan poboljšuje, da mladina dorasča, in čim dalje v večem broji na politično torišče prihaja. Ali sedajnost vas s svojo paznoto vendar zelo tišči. Enaka, ali še huja, je pri nas na Hrvaškem. Kakor pri vas, si stojiti tudi pri nas dve stranki nasproti. Razloček je pa ta, da se vaši stari in mladi v odločnih momentih zmerom zedinijo, in zedinjeni proti tujstvu v bran stavijo. Pri nas je druga. Mi smo kakor do sodnega dne razdeljeni na črne in bele, na

Magjarone in parodnjake, in med tema ni nobene sprave, nebenega kompromisa, nobene pogodbe! Ni mogoče, da bi se dve stranki, kakor pri vas stari in mladi, kdaj v eno politično akcijo zedinili. In to je uzrok naše praznine, ki sedajnost votlo izpolnjuje, in nas kakor móra tišči. Skrbno se oziramo na orient, ne bi li morebiti od onod zdravila dobili za našo hirajočo politično akcijo.

**Iz Zagreba**, 24. dec. (Izv. dop.) Dasiravno ne bo bralce slovenskega „Naroda“ jako zanimalo vedeti, ali se Zagrebške ulice s plinom, ali z oljem, ali s svečami razsvetljene, vendar je za naše sedanje življenje znamenito, da je že več noči bila po Zagrebških ulicah prava egiptovska tema. Naše plinarsko društvo se je nekako spuntalo. Ono se jezi ter neče ulic razsvetliti! Po štacunah pa, in po kavanah še zmerem plin gori, kakor je gorel poprej. Agramerica ve vsak dan druge razloge povedati, zakaj ulice niso bile razsvetljene. Pravega razloga pa vendar še ni povedala, in ta je: da je tisti magistratni uradnik, ki je s plinarskim društvom ugovor sklepal, bolj na korist svojega žepa gledal, nego na korist mesta. To je javna tajna. In na temelji tega ugovora se je začelo plinarsko društvo jeziti. Magistrat je primoran zdaj ulice sam razsvetljevati, ter dá vsako lampo z dvema milisvečema razsvetliti, kar pa komaj zadostuje. Pa je bogme tudi krvavo treba, da so ulice razsvetljene, kajti vsak dan se čuje zdaj od tatvinah in pobojih, zdaj o grabeži in tolovajstvih, zdaj o nasilnem napadovanju ljudi, in o drugih enakih pripetljajih, ki so znamenje največe brezpostavnosti, največe anarkije. Nagle sodbe (standrecht) se nobeden več ne boji. Mesto da bi se o vblaženje človeškega djanja in nehanja vpotrebjevala kulturna sredstva, vpotrebjevaljo se predstva surove sile, ki ljudstvo zmerom bolj demoralizujejo, nego vblaže.

Exempla trahunt, kajti pri nas se je nekaj zelo divjega pojavilo v narodu, kar gotovo ni znamenje kulturnega napredka. Čujte kaj se je v noči od 20. na 21. t. m. zgodilo. Ena patrola tukajšnega magjarskega polka grofa Gjulaja, kateri polk je, memogrede naj bo omenjeno, zavolj tega znamenit, da je po vojski leta 1866 med vsimi avstrijskimi regimenti naj manji broj zavolj hrabrosti odlikovanih imel, — ena patrola tega polka je rečeno noč na grd način zabavljaja civilistom in soldatom domačega polka nadvojvode Leopolda, ki so po krčmah „na potoku“ pili in dobre volje bili. Na tako zvanem „krvavem mostu“ — nomen et omen, se je posvadila s mestnimi panduri, kateri so se za napastovanje civiliste zavzeli. Svaja med Gjulajevci in panduri se je nazadnje tako razžarila, da so panduri sablje potegnili (pušek niso pri sebi imeli) in Gjulajevce trikrat iz krvavega mosta v „dugo ulico“ zagnali; ko se pa Gjulajevci četrtokrat vrnejo, je njih vodja ogenj komandiral, in eden naših vrlih pandurov se zgrudi smrtno ranjen na tla. Gjulajevci, to videvši, se spustijo v beg. Panduri za njimi. V dolgi ulici vstrelji še en soldat na pandure, pa k sreči ni nobenega zadel. Panduri mu puško izvijejo, pa hajde dalje za drugimi soldati čez Jelačičev trg v Strossmajarjevo ulico. Tukaj počí pred judovskim tempeljom še ena soldaška puška, pa tudi k sreči nobenega ne zadene. No to so Gjulajevci junajsko čez Zrinijev trg v svojo kosarno v Petrinški ulici pete odnesli. Včeraj je bil pogreb vstreljenega pandura. Banda Gjulajevcev in oficirji so imeli povelje pri sprevedu se vdeležiti, kar se je tudi prav po soldaškem hočeš, nečeš, moraš, zgodilo. In dasiravno je dež kakor iz kebla lil, se je vendar tudi mnogo odlične zagrebške gospode spreveda vdeležilo.

Zdaj pa naj kdo reče, ali se moremo božičnih praznikov veseliti!  
**Iz Trsta**, 26. dec. [Izv. dop.] Denes imam vendar nekaj iz čitalnice sporočiti. V nedeljo 20. t. m. namreč je imela svoj glavni zbor in sešlo se je v ta namen ogromno število 28 celih čitalničarjev, katerim je bilo izvoliti 18 odbornikov. Razume se samo ob sebi, da je bilo treba izvoliti mnogo nepričujočih, morebiti tudi takih, ki ne bodo nikdar prišli k odborovim sejam se parlamentarnega reda učiti. Res velika sramota je za vse tržaške Slovane, da tako malo marajo za svojo čitalnico!

Občinski zbor v Umagu je povabil vse občinske zastope Istrske naj bi se skupno potezali za združenje Istre s Trstom. Deželni Istrski odbor jih je nato prav po birokratovski zavrnil, češ, da v take reči se nimajo vti-kati. Da pa mnogi Istrski Lahi res želijo združenje s Trstom, o tem pričá članek, ki ga je „Citadino“ prinesel in v katerem našteva vse dobičke ktere bi imela Istra od tega združenja. Med drugimi reči omenja tudi, da Slovenci vedno svoje poželjive poglede obračajo na Istro, ter bi jo radi svoji deželi pridružili, če bi pa imeli Trst za glavno mesto, bi se lože branila slovenskim nameram. Istra je namreč Lahom celo laška dežela, za 174,000 Slovencev in Hrvatov se teh 61,000 po mestih bivajočih Lahov še zmeni ne; ti Slovani so, kakor pravijo, še srečni da smejo se deležiti laške kulture! Kam vse to meri vé ves svet; in da nebi pozabili, tedaj pa tedaj kaj izvemo izonkraj meje, kar nam razjasni lahonske namene. Tako je bilo ondan brati, da je čez 400 Tržačanov svoje visitne listke in svetinjo s podobo nekega Tržačana, ki je življenje in premoženje posvetil in daroval za narodno reč, poslalo italjanskemu poslancu Brenna ki je ob enem vrednik časopisa: „la Nazione“; izreči so mu hoteli s tem darom zahvalo za obnašanja njegevega lista gledé Trsta in Istre. Kako se list gledé teh dežel obnaša je pač lahko uganiti!

Pri vredništvu našega „Primorca“ se bo, kakor je slišati, nekaj spre-menilo gledé sodelavcev; želimo, da bi z novim letom bolj redno izhajal, in se bolj redno pošiljal naročnikom. Iz Gorice pa se sliši, da „Domovina“ ne bo več „oficiozna“.

Pri letošnji polnočnici so hoteli naši civilizatorji zopet demonstracijo zoper škofa napraviti. Zato se je, posvarjen še o pravem času podal v Koper; polnočnino pa je imel neki drugi duhovnik; pa tudi tako se niso mogli nekteri „pobožni (!)“ lahoni zdržati da nebi med sv. opravilom zvižgali. Trikrat srečni istranski Slovani, da se smejo deležiti t a k e laške kulture!

Lepo reč so napravili črnogorskemu knjezu, ko se je, na Rusko potovaje, od tod odpeljal. Colni uradniki niso vedeli da vladarji in njih spremljevalci so prosti vsake colnine in tako so skrbno preiskali vse popotno robo



knjeza in spremstva njegovega ter našli res nekoliko tobaka, za katero po njihovem umenji kontrabantno blago so knjeza hoteli obsoditi da ima 100 gl. kazni plačati. Moralo je še le povelje od namestnika priti, da naj knjeza pri miru pusté.

## Politični razgled.

„Wien. Zeitg“ je prinesla cislajtani za božične tičice postavo, da se sme do konca prvega četrtletja 1869 davek pobirati in denar izdajati, kakor leta 1868, ministroma dr. Giskri in pa dr. Bergerju pa rede železne krone prvega reda. Pravijo, da sta to odliko dobila zaradi parlamentarnega svojega prizadevanja, da je obveljala brambovska postava. Tako bi imeli zdaj vsi naši ministri razen dr. Brestelna vsak svoj red in pravico govoriti da ne postanejo vitezi ali baroni. Ali jim bo kedaj ljudstvo podalo viteštvo, katero so si zaslužili v boji za ljudske pravice in svoboščine, to je zdaj še nezagotovo. Finančni minister pa ima že zdaj dovolj na glavi, menda si ne počeli, da bi se mu še kam drugam pripelo, „Wien. Ztg.“ je ob enem tudi povedala, da je Nj. veličastvo potrdilo dr. Felderja kot župana dunajskega. Pravijo, da bi se jih bilo te praznike imelo še več počastiti z redovi, da jih je pa toliko tege odlikovanja prosilo, da se je moralo že zadnji čas v pretres vzeti, komu bi se ta ali oni red podelil, komu pa bi se odrekel. Prav zanimljivo znameje to o avstrijskih demokratih in liberalcih. Na dalje pripovedujejo, da homo v kratkem brali nekoliko novo imenovanih članov gosposke zbornice.

Prijateljstvo med Beustom in Andrasijem je menda pri kraji Trdi se, da je Andrasij dal misli za naj novejši članek „Pest. Ll.“, kjer se pripoveduje, da bi še ne bila to nobena nevarnost za Avstrijo, ko bi se južna Nemčija oklenila Prusije, kajti Prusija bo imela nekoliko časa s tem plenom opraviti med tem pa se bo Avstrija zopet ojačila. Prav verjetno ni, da bi Andrasij vse to mogel Beustu dokazati. —

Ogerki uradni časnik je prinesel reskript ministra notrajnih zadev, gr. Wenkheima, kjer se municijem daje povelje, naj nemudoma v roke vzemo priprave za nove volitve v ogerski državni zbor.

Česko vprašanje noče omolkniti in tudi ne bo, dokler se ne ustreže českim tirjavam. „Sonn. u. Mtgztg.“ prav obsirno govori o izjemnem stanu; temu časnik se prav nič čudno ne zdi, da se na božične praznike ni odpravilo izjemno stanje v Pragi, in da se niso — kakor je bilo popred brati — pomilostili česki zaprti vredniki, kajti potem bi se še le pokazalo, o kako neugodnem času in kako brez vsega razloga se je zaukazalo izjemno stanje. Česko gibanje bi se ravno tam nadaljevalo, kjer ga je vojaštvo ustavilo, samo da bi bilo bolj previdno, a tem bolj osro in delavno. V Pešti izhajajoči česki list „Obrana“ je prinesel zopet česki narodni program, ki se skoraj nič ne razločuje od onega, kterega smo bili že pred meseci povzeli iz „Svobode“ in kateri se je za časa glediščne svečanosti v nebrojnem številu med ljudstvo razdelil. Dunajski službeni listi program srpo gledajo, posmehovati pa se mu ne upajo: časi so za posmeh preeresni.

O spravi s Poljaki beremo v dunajskem listu: „Sprava je v glavnih potezah že dogotovljena, razgovori tekó le še v osehah. V prvi vrsti je treba ministra za izključivo gališke deželne zadeve, v drugi pa c. k. namestnika za Galicijo. Za prvo službo se imenuje knez Konstantin Čartoriski, za drugo pa državni poslanec Groholski. Ni dvomiti, da bo večina Poljakov to imenovanje veselo sprejela in da sta ta moža posebno sposobna, odstraniti vse neuščnosti, kar se jih je kazalo pri zadnjem deželnem zboru nad vlado in deželnim zastopom.“

Srbska in romanska vlada se gledé Turčije prav previdno obnašati. Vendar njima Turčija ne zaupa, češ, da je Romanija v zvezi z Grčijo, in da bi utegnili v kratkem zopet Bratiano kot minister deželno krmilo v roke vzeti.

Po nasvetu Rusije tekó zdaj razgovori o konferenciji v zadevah turško-grškega razdvoja. Sicer ni še dognano kje in kedaj se sestane konferencija, vendar trdi „N. f. Pr.“ da dajo dosednji uspehi gledé konferencije upanje, da se bo reč srečno izšla in se konferencija v kratkem sesla. Gledé programa, kterega se bodo imeli države pri posvetovanji držati, so neki Anglija, Francija in Avstrija popolnoma edine. Naj bo pa to vse v še tako lepem redu, toliko je gotovo, da si dozdej le Rusija vedela pridobiti serca vzhodnih narodov. Vzhodnim kerščanom, Grkom in Slovanom, že po podedovanem mišljenji velja Rusija kot njih zaščitin tudi zdaj pripisujejo ruskemu uplivu, da je Turčija svoje vojne priprave ustavila.

Italijanski general Cialdini je pripotoval v Španijo. O namenu njegovega prihoda se ugibljuje razne stvari, nekteri hočejo videti italijanskega princa na španjskem prestolu; zopet drugi pravijo, da bi imel vojvoda Montpensier s svojim starejšim sinom največ upanja, še drugi imenujejo druge; gotovo je le to, da se Španija ne vredeuje, kakor bi bilo želeli.

Telegraf naznanja iz Pariza: „Moniteur“ razglašá, da sta sklicana senat in postavodajni zbor na 18. dan januarja. — „Temps“ omenja govornice, da se snide konferencija zaradi Turčije v Parizu. „Etend.“ naznanja, da se bo spremenilo osebje pri večih francoskih poslanstvih. — „France“ piše, da je Turčija izrekla, da ne bi nikdar privolila, da bi se Kreta odločila, ali pa da bi zadobila samostojno upravo. Konferencija je toliko kakor gotova, vendar je pri nasprotnem razmirji med Trčijo in Grčijo težavno, postaviti konferenciji podlage.

V Atenah je vse navdušeno za vojsko, in to navdušenje vedno bolj narašča. Velika je tudi darežljivost in požrtovanje, katero kažejo v tej zadevi Grki. Povsod se snujejo odbori, ki ljudstvo spodbujajo in zbivajo in trdi se celo, da je atenski odbor izročil parlamentu peticijo, naj grška vlada opiraje se na ljudsko mnenje prva napové Turčiji boj.

Kako malo je Turčija zapadnim vlastim hvaležna, za njih utikanje

v vzhodne zadeve, kaže tale stavek časopisa „Turque“: Vojsko, ktere osodepolnih nasledkov ne more nihče preračniti in katero bi Evropa tako rada odstranila, zahvalujemo le omečujočim izgovorom dipjomacije, ki je žalibog podlaga sedanji politiki. Ako jim je res za mir na vzhodu, naj je prepuste Prusiji, da uravna svoje razmere z Grčijo: Nasveti raznih vlad niso imeli dozdej drugzega vspeha, kakor da so nas spravile še v večje zadrege. Žalostne skušnje preteklosti to dovolj dokazujejo. — Kaj bo pač Beust s svojimi rudečimi knjigami rekel k tako črni nesvaležnosti?

## Razne stvari.

\* (Mariborska čitalnica) si je volila v svojem zadnjem letnem zboru g. dr. Preloga za predsednika, g. prof. Šumana za tajnika in g. prof. Šinko-ta za denarničarja, posvetovalni odborniki so gg. dr. Srnec, dr. Radey, Majciger in Berdajs.

\* (Blagovoljna podpora „Glasniku.“) Te dni se je izročilo izdatelju in vredniku „Glasnika“ podpore 48 gl., ktere so nabrali velikovski rodoljubi; in sicer je dal: Gospod in gospa Kronikova 10 gl., gosp. dr. Pavlič 20 gl., gosp. dekan Alijančič 5 gl., gosp. župnik Krofič 3 gl., gosp. Torkar 3 gl., gosp. Milar 3 gl., gg. Stroj, Ozvald, Šket, Drobeš, vsak po 1 gl. Gospodom darovalcem izrekamo tu v imenu „Glasnikovega“ vredništva prisrčno zahvalo za domoljubno podporo slov. lepoznanstva.

\* (Iz Slov. Bistrice) se nam piše 27. dec. Tukajšnji farni kaplan, g. J. Šuc ustanovlja v vseh kmečkih občinah naše fare politiško-katoliška društva in kakor se kaže z prav dobrim vspehom. Po društvenih pravilih se bodo društveniki shajali po nedeljah in praznikih zvečer, prebirali časnike in podučne knjige, ki si jih bodo sami iz doneskov kupovali, se posvetovali o vseh polit. vprašanjih in tako začeli sami premišljevati in odločevati o raznih stvareh, o kterih zdaj nič, ali neresnico vedó. Društvo v Cigelnici, blizo mesta se je že organiziralo, ima 25 udov, samo veljavnih kmetov, in si je izvolilo za predsednika M. Robarja, posestnika v Cigelnici. Udeleževalo pa se je pri prvem posvetovalnem shodu več ko 120 kmetov iz domače in tudi iz bližnjih far. C. k. okrajno glavarstvo v Mariboru je razposlalo vsem županom naše okolice posvarilno pismo, da naj zabranijo tak shod, ako ni naznanjen po društveni postavi. Čudno, ker je glavarstvo o pravem času sprejelo postavno naznanilo od g. Šuc-a.

Včeraj je bil shod v Novi Vasi in tudi tukaj je bilo zbrano kakih 100 kmetov. Društvo je že ustanovljeno, in si izvolilo začasni odbor. Predsednik je J. Donik, posestnik v Novi Vasi. Obe te društvi ste menda že predložile svoje pravila vladi v potrjenje. Ustanovljala se bodo neki še ta teden enaka društva v Spodnji Ložnici, v Devini in v Zgornji Bistrici. Naši meščani zelo agitirajo zoper te naprave, in so neki že tožili g. Šuc-a, da bi se naj odtod prestavil. Čudni svobodnjaki, ki kličejo vsak trenutek policijo na pomoč, in si želijo svobodo le za se, vsi drugi pa naj bi molčali in se jim uklanjali.

\* (Iz Brd) se piše „Dom.“ Hvala Bogu! saj se vendar oekaj gibljejo—sem si mislil, ko sem v četrtel: iz Gorice šel. Zvedel sem namreč v mestu, da se nas že celo deželna nadsodnija v Trstu spominja. Poslala je v Gorico vprašanje, ali ne bi se dala napraviti za slovenska Brda posebna sodnija, da bi se ločili mi Bridci od Lahov. Treba pa bo, da tudi mi glasno svoje želje razodenemo, pa precej, kajti železa je treba kovati, dokler je še belo. Brez nas naj bi se nikar v naših zadevah kaj ne sklepalo. Govorilo se je res že od nepozabljivega Šempaskega taborja sem, da se napravi drugi tabor v naših Brdih in da na tem taboru se bode govorilo tudi o napravi posebne sodnije za naš okraj. Ali do sedaj tabora ni še, in zima ni tabo-rovanju ugodna; do spomladi čakati? kdo ve ali bo še čas? In pa, če nam na zadnje tabora ne dovolijo, kar je dandenes vse mogoče, kaj potem...? Prepozno storjeno bilo bi morda zamujeno. Saj imamo postavne zastopnike: starešinstva, županstva; ona naj se ganejo, naj hitro prošnjo za ločitev od Karmina podpišejo in pošljejo, kamor treba; pa le urno! Želeti bi bilo, da bi vrli g. dr. Žigon z nekterimi razumnimi župani to reč v roke vzel, kajti brz ko ne bo treba tú pa tam mnogege prigovarjanja. Ljudje so sebičniki, Karmin je nekterim zato ljubši, ker imajo samo par korakov tje. Takim bo treba dokazovati, kakšen da bode občni dobiček, dobiček za narodnost slovensko, če se napravi sodnija v Kviškem. Drugi bodo znabiti ravno zato kiljevi, ker se narodno malo ali nič ne zavedajo; te bo treba z lepa preveriti, da se vdajo občni potrebi in zahtevanju večine. Se ve pa, da bo treba prositi tudi za izločenje nekterih občin iz politiškega okraja gradiškega, zakaj nobena vas ne sme spadati v kak sodnijski okraj, kateri ni v tistem politiškem okraji, kteremu dotična vas v politiških zadevah pripada. Ker ima biti sedež nove sodnije v pol. okraji goriskem, treba, da tudi tiste vasi (Medana itd.), ktere so zdaj politiško pod Gradišcem, politiško pod Gorice pridejo. Starešinstva, ganite se! zdaj je skrajni čas!

\* (Okrajni zastop na Vranjskem) se je pridružil prošnji kozjanskega okrajnega zastopništva, naj bi se napravil v Mariboru poseben oddelek c. k. namestnije za dolenje Štirsko. Okrajnim zastopom, ki še nočejo naravnost tirjati zedinjenja vseh Slovencev, naj bi vsaj podpirali to prošnjo, proti kateri bi niti „Vaterland“, niti „Gr. Volksblatt“ niti drugi njih tovariši in tovarišički ne mogli metati svojih „interesantnih streiflichtov!“

## Dunajska borza od 28. decembra.

5% metalike 58 fl. 50 kr.	Kreditne akcije 240 fl. 50 kr.
5% metalike z obresti v maji in nov. 59 fl. 40	London 119 fl. 48 kr.
5% narod. posojilo 64 fl. — kr.	Srebro 117 fl. 75 kr.
1860 drz. posojilo 90 fl. 50 kr.	Cekini 5 fl. 69/10 kr.
Akcije narod. banke 657 fl. — kr.	